

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 3. marca 1941

Cena posamezni številki din 150

V živčni vojni

Tudi v prejšnji svetovni vojni je bila propaganda vojskujočih se držav močna, toda z današnja se ne more niti primerjati. Človeštvo je od takrat zopet napredovalo in radio je postal danes že del pohištva v najbolj revnih stanovanjih. Zato danes ne vznemirjajo ljudi le usodni in v največjem tempu razvijajoči se dogodki, temveč poleg senzacionalnih časopisnih vesti še bolj senzacionalne radijske vesti. Kar čudno bi bilo, če v takšnih okoliščinah ljudje ne bi postali žrtve živčne vojne. Zlasti še, ker sedanja vojna v nasprotju s prejšnjo učinkuje na vse države, ki so le količkaj v zvezi z vojnimi dogodki. V prvi svetovni vojni so nevtralne države bogate in dobro živele od vojne v drugih državah, danes pa morajo po vrsti vse države, tudi nevtralne plačevati svoj tribut vojni. V tako nastalem pomanjkanju blaga, silno rastoči draginji je dispozicija za živčno vojno tem večja. To je vse naravno in z vsem tem je treba računati.

Toda kljub temu vendar ni niti potrebno niti pametno, če postajajo ljudje žrtve živčne vojne, da izgubljajo svojo razsodnost in oni mir, ki je za delo vedno neobhodno potreben. In samo zaradi tega posvečamo živčni vojni nekaj besed, ne pa iz kakšnih političnih razlogov. Kajti v naši državi, kjer živi narod zelo trdnih živcev, živčna vojna sploh ne more imeti takšnega učinka, kakor pri narodih, kjer je njih sila združena v velikih mestih. Mesta so za živčno vojno najbolj ranljiva, ne pa agrarne dežele, še manj pa dežele z mladimi in komaj vstajajočimi narodi, kakor je naša država.

Zaradi tega pa si tudi ne prikrivamo, da so posamezniki pri nas vendarle postali žrtve živčne vojne in da celo v svojem poslovnem življenju ne presojujejo stvari le s hladnega poslovnega stališča, temveč tudi pod vplivom posledic živčne vojne. Vsi ti ljudje kalkulirajo neobjektivno, zato večinoma napačno, po vsej verjetnosti pa bodo kalkulirali še slabše. Postali bodo resnične žrtve živčne vojne. Pri tem pa je treba naglasiti, da tu ne gre za one velike žrtve, ki moralno dvigajo ves narod in ki so žrtve, katere se narodu obrestujejo, temveč v živčni vojni gre za žrtve v najbolj primitivnem smislu besede, za žrtve, ki res niso nič drugega ko žrtve za drug račun.

Ne samo zaradi poslovnega uspeha, tudi zaradi svojega osebnega dostojanstva človek, ki hoče biti razumno bitje, noče biti žrtev živčne vojne. Preudaren človek zna ločiti resnico od propagande in značajni ljudje ne menjajo svojega stališča zaradi vsake daleč iz tujine prinesene vesti.

Ni pa le za človeka osebno škodljivo, če postane žrtev živčne vojne, temveč takšne žrtve škodujejo vsej celoti. Kajti te žrtve vnašajo nemir v gospodarsko življenje, izpodkopavajo podjetnost, širijo spekulacijo, so skratka širitelji vseh slabih pojavov v javnosti. Zato je tudi država zainteresirana na tem, da varuje ljudi, da ne postanejo žrtve živčne vojne.

Najboljša obramba proti živčni vojni pa je delo, pozitivno in ustvarjajoče delo. Kdor dela, se ne ukvarja s praznimi marnjami, kdor dela, se zaveda svoje vrednosti kdor dela, ima tudi utrjen značaj. Čim bolj zaposliti ljudi in s tem

Ing. Anton Šivic:

Razvoj in organizacija občeupravne gozdarske službe v Sloveniji

V območju sedanje dravske banovine segajo početki organizacije gozdno-nadzorne službe več stoletij nazaj. Tako je že v 16. stoletju izšlo več gozdnih predpisov, ki naj bi obvarovali gozdove pred pustošenjem, predvsem pa naj bi zagotovili razvijajočemu se rudarstvu potreben les. Gozdni uradi so bili spočetka celo podrejeni rudarskim oblastvom. Vsi gozdni predpisi so pa ostali brez pričakovanega uspeha, ker ni bilo osebja, ki naj bi jih izvajalo. Okrožni gozdarski komisariji in njim podrejeni distriktni gozdarji, ki jim je bilo poverjeno varstvo gozdov, so bili zelo maloštevilni. Da bi zaustavila naraščajoče krčenje in pustošenje gozdov, je avstrijska vlada sestavila osnutek posebnega gozdnega zakona, o katerem je razpravljala tudi kmetijski kongres, ki je bil na Dunaju leta 1849. Ta zakon je bil dne 3. decembra 1852, potrjen, v veljavo pa je stopil dne 1. januarja 1853.

Kakor prejšnjih gozdnih predpisov, tako se tudi predpisov gozdnega zakona iz l. 1852, vsi posestniki niso držali. Zato je vlada uvedla deželne gozdne nadzornike in nastavila gozdarske komisarije pri nekaterih okrajnih glavarstvih. Dne 3. julija 1873, je izdalo ministrstvo za kmetijstvo posebno odredbo glede bolj natančnega izvrševanja posameznih predpisov gozdnega zakona. S to odredbo je tudi predpisalo pregled in popis vseh gozdov ter sestavo gozdnega katastra. L. 1883. so gozdarsko osebje pomnožili. Deželnim gozdnim nadzornikom so prideliili pomožno osebje, političnim okrajnim oblastvom pa okrajne gozdarske tehnike; tem pa so podredili gozdne preglednike, ki se od leta 1905, dalje imenujejo okrajni gozdarji. Vsi ti organi so imeli nalogo sodelovati pri nadzoru nad gozdovi ter pospeševati gozdarstvo v navodilih in s poukom. Takšno stanje je ostalo vse do zedinjenja v novo državo.

Po zlomu Avstrije je Narodna vlada ustanovila v poverjeništvu za kmetijstvo poseben gozdarski oddelek za upravo državnih in versko-zakladnih gozdov. Temu oddelku so bili poverjeni tudi gozdarski obče-upravni posli. Oddelku je imel dva odseka, od katerih je bil eden za upravo državnih in versko-zakladnih gozdov, drugi pa za opravljanje obče-upravnih gozdarskih poslov. Za zgradbo hudournikov je bil pri tem poverjeništvu ustanovljen še poseben odsek. Pri občnih upravnih oblastvih prve stopnje pa so gozdarske posle izvrševali gozdarski referenti-inženirji, ki so jim bili dodeljeni 2-3 okraja in okrajni gozdarji. Ko je posle Na-

se v znatni meri imunizirajo proti kvarnemu vplivu živčne vojne. Za ustvarjajoče delo pa je potrebno složno sodelovanje zasebne iniciative in javne oblasti in tudi v tem je razlog, da nenehoma opozarjamo na potrebo sodelovanja gospodarskih in političnih ljudi, gospodarskih organizacij in državnih oblasti.

rodne vlade prevzela Deželna vlada, je postal gozdarski oddelek samostojen oddelek, ki mu je bilo poverjeno tudi lovstvo. Pri tem je ostalo tudi potem, ko je bila Deželna vlada spremenjena v Pokrajinsko upravo za Slovenijo. Pozneje pa je bil gozdarski oddelek preimenovan v gozdno direkcijo, v kateri naj bi bila gozdno nadzorovalna služba po vzoru ministrstva za gozdove in rudnike združena z upravo državnih gozdov. Kljub temu sta ostali v Sloveniji obe vrsti službe ločeni, dokler ni bila po ustanovitvi velikih županij leta 1924, tudi sama gozdna direkcija okrnjena na čisto upravno službo državnih in zakladnih gozdov, nadzorovalna služba pa dodeljena velikim županom. To stanje je ostalo tudi po ustanovitvi oblastnih samouprav l. 1927, ter po ustanovitvi banskih uprav l. 1929. Pri banski upravi je bil gozdarski odsek od 1. maja 1930, dalje podrejen neposredno banu. Gozdno tehnično osebje za urejanje hudournikov je prišlo v gozdarski odsek, vendar je bil l. 1931, ustanovljen poseben odsek za urejanje hudournikov.

Med važnejšimi gozdarskimi predpisi, ki so bili po zedinjenju izdani, je omeniti predvsem zakon o prijavi sečenj v Sloveniji iz l. 1922, ter enotni državni gozdni zakon iz leta 1929.

V delokrog občnih upravnih oblastev spada nadzorstvo gozdov iz javnih, državnih in deželno-kulturnih interesov. Neposreden nadzor vrše občna upravna oblastva prve stopnje, ki pa ne razpolagajo z zadostnim gozdarskim osebjem. Tako ima večina gozdarskih

referentov po 3 okraja, le dva imata po 2 okraja. Pregled gozdov otežavajo prenizki potni pavšali, ki ne dopuščajo češćih obhodov. Malo, individualno gozdno posest, ki tvori v Sloveniji veliko večino, pa bo mogoče pospeševati le s sistematičnim, podrobnim delovanjem in z neposrednim stikom med gozdarskim osebjem in posestniki. Nujno je potrebno povečati število gozdarskega osebja vsaj v toliko, da območje enega referenta ne bo presevalo dveh okrajev, podrejenim gozdarjem pa naj bi bil dodeljen le po en okraj.

Mnogo se je razmišljalo tudi o tem, da bi se nastavili občinski čuvaji, o katerih se je govorilo že pred 90 leti. Ti organi bi pomagali pri gozdarskem nadzoru in bi se mogli zaradi tega namestiti iz javnih kreditov. Svočasno bili stavljeni tudi predlogi, da bi se uvedli **potovalni učitelji**, ki naj bi posestnike poučevali v gozdarski stroki. Izbruh vojne pa je to akcijo zaustavil.

Treba je še poudariti, da gozdarsko nadzorno osebje ne opravlja le gozdarsko-nadzorne službe, ampak pospešuje gozdarstvo tudi s tem, da sestavlja za mala posestva gospodarske načrte, da oskrbuje banovinske gozdne drevesnice, prireja gozdarska predavanja, daje posameznim gozdnim posestnikom navodila, sodeluje pri pogozdovanju kraških zemljišč, zbira gozdarsko statistiko itd. Vse te naloge pa bi gozdarsko osebje moglo v veliko večji meri izvrševati, če bi se kadeer tega osebja povečal in bi bili nameščeni občinski čuvaji vsaj za več občin skupaj.

O aprovizaciji**Vedno nove pritožbe prihajajo z dežele**

Načeloma je morda vprašanje oskrbe prebivalstva z živili urejeno, vsaj za silo urejeno, dejansko pa nikakor, kakor pričajo številne pritožbe, ki prihajajo z dežele. Osnovna vsebina vseh teh pritožb pa je, da smatrajo nekateri lokalni faktorji aprovizacijsko akcijo kot lepo priliko, da nastopijo proti legalni trgovini.

Zlasti razni zadrudni funkcionarji so v tem oziru posebno agilni. Tako skušajo tudi s svojimi strankarsko-političnimi vplivi doseči, da bi preskrbovalni uradi dodelili skoraj vse razpoložljive količine zadrugam, da bi morali celo trgovci kupovati pri zadrugah. Predpis, da se morajo vsem dodeljevati količine v skladu s količinami, ki so jih dobivali v l. 1939., za te ljudi sploh ne velja in žal je treba dostaviti, da tudi ne za nekatere preskrbovalne urade, ki bi pa seveda morali ta predpis striktno upoštevati.

Tako se dogaja, da dobivajo trgovci, ki so pred vojno največ prodali kakšnega blaga, sedaj tega blaga le nekaj kilogramov. V preskrbovalnih uradih se zahtevajo trgovcev dostikrat sploh ne upoštevajo, temveč opravijo vse lokalni potentati čisto po svoje.

Pri tem se dogajajo tudi velike nerednosti, da se n. pr. prodaja prejeta blago naprej in po cenah, ki presegajo maksimalne. Takšni primeri so se tudi že ugotovili, a krivci niso bili poklicani na odgovornost, temveč so bili krivci celo poverjeni s preiskavo o teh zlorabah. Dotični pa, ki so svoj posest vestno in objektivno opravljalji in ki bi edino mogli jamčiti za pravilno izvedbo aprovizacije, so se morali s svojih mest umakniti. Nezapovedljivo zaradi dela aprovizacijskih odborov zato narašča in čuditi se moramo, da se z osrednjih ustanov nič ne stori, da bi se takšne zlorabe in takšne nerednosti v aprovizacijski akciji onemogočile. Vse kaže na to, da so neki okoliščini še vedno važnejši kakor pa skrb za pravilen potek aprovizacijske akcije.

Ponekod so si lokalni magnati prilastili tudi pravico, da samolastno zvišujejo cene nakaznicam. Tako je bilo v neki občini na Štajerskem javno razglašeno, da se bodo prodajale krušne nakaznice po 1 din kos, čeprav je na nakaznicah natisnjeno, da velja ena le 25 par in čeprav od teh 25 par itak dobe oskrbovalni uradi

Kaj prinaša današnja**Številka:**

Podban dr. Ivković o potrebi sodelovanju zasebne iniciative in države
Ljubljanska borza bo zidala Rok za registracijo uvoznikov kož bo podaljšan
Tečaji drž. papirjev čvrsti
Obtok bankovcev se je zmanjšal
Organizacija lesne trgovine
Prepovedano zviševanje cen Trg s surovinami
Trgovina med USA in SSSR
Težave avtoprevoznikov
Gozdarska anketa

dí svoj odstotek. Smatramo, da je takšno zviševanje cen nakaznic kaznivo, ki se nikakor ne bi smelo trpeti.

Znova opozarjamo odgovorne činitelje, da pazijo na to, da se bo vsa aprovizacijska akcija pravilno izvajala. To je nujno potrebno, če se hoče, da bo imela uspeh in da ne bo rodila samo slabo kri. Če morajo ljudje že trpeti pomanjkanje, nočejo prenašati še krivic.

Posebno zgrešeno pa bi bilo, če bi se vsa aprovizacijska akcija izvajala tako, da med oblastmi in trgovino ne bi moglo priti do sodelovanja. Kajti aprovizacijska akcija se (more uspešno izvesti sploh samo s sodelovanjem in s složnim delom, ker je tudi v resnici potreben napor vseh, da se to težko vprašanje vsaj do neke mere zadovoljivo uredi.

Ce pa se bo dopuščalo, da se zaradi nekih lokalnih potentatov izvaja aprovizacijska akcija s **sovražno tendenco proti trgovini**, potem morejo nastati samo slabe posledice. Te slabe posledice pa se ne bodo občutile le pri aprovizaciji, temveč tudi v državni blagajni. Kajti če se bo trgovina izločevala, se bo s tem izločevala od državnih dohodkov tudi pridobnina in finančni položaj države bo znatno otežkočen. Zadruga plačujejo silno malo davka in če bodo one prevzele posel trgovcev, potem bodo državni dohodki neizogibno padli. Naj tudi o tem malo premislijo oni, ki si upajo v sedanjih časih hujskati proti legalni trgovini, naj pa o tem še bolj resno preudarijo oni, na katere pada odgovornost za aprovizacijsko akcijo.

Konkretnih pritožb o nerednostih v aprovizacijski akciji je bilo na pristojna mesta podanih že zadosti, a vse te pritožbe se obravnava z lahkoto, kakor da so čisto postranskega pomena. To pa ni res, ker je uspeh aprovizacijske akcije odvisen od tega, kako se izvaja v podrobnostih, kajti pri vsakem racioniranju odločajo vedno le podrobnosti. Samo takrat, kadar je blaga dovolj, so podrobnosti lahko manj važne, danes pa blaga ni zadosti, ker drugače tudi ne bi imeli kart. Kadar so karte, mora teči vse kakor po vrvi in če tega nekateri lokalni potentati nočejo videti, jih je pač treba spraviti k pameti. To pa je naloga osrednjih aprovizacijskih ustanov in oblasti, da

Besede, ki smo jih veseli

Novi podban Hrvatske dr. Ivković je dal uredniku »Hrvatske privrede« naslednjo pomembno izjavo, ki jo bodo vsi gospodarski krogi z zadoščenjem sprejeli. Dejal je:

»Vedno sem zastopal mnenje, da je v narodnem življenju njegova najvažnejša panoga — gospodarstvo. Gospodarskemu delu, čim boljšemu gospodarskemu razvoju mora dajati politika čim boljše in varnejše pogoje. Gospodarstvo in politika imata enake socialne namene, ki se morajo v interesu celote čim popolneje uresničevati.

Vzroki, ki so izven nas, so postavili velike naloge kmetičkemu gospodarstvu, kateremu pa vojne razmere nalagajo tudi velike omejitve. Vendar pa se gospodarstvu ne sme vzeti možnost zasebne iniciative, ker je ta nujna in koristna. Danes je potrebno vedno večje sodelovanje gospodarstva z oblastmi. So sicer težkoče. To je treba odkritosrečno priznati. Te težkoče se morejo premagati samo z medsebojnim sodelovanjem in zaupanjem. Banska oblast želi sodelovanja z gospodarskimi krogi.«

Seja uprave Ljubljanske borze

Borzni svet je na seji dne 27. m. m. — pod predsedstvom dr. I. Slokarja — razpravljalo o tekočih zadevah, zlasti o bilančnem zaključku, ki izkazuje za leto 1940. čistega prebitka nad din 545.000.—, ter sklenil dopolniti stavbni sklad na din 3.000.000.—, in sicer s prenosom din 500.000.— iz računa dobička za minulo poslovno leto. Uprava že resno razmišlja o nakupu primerne parcele v središču mesta za zgraditev lastnega doma. Glavni tajnik J. Kovač je predložil na novo sestavljene »Uzance za trgovanje z mlinskim kokoljem«, s posebnim opozorilom na § 3., ki določa ugotavljanje odstotka pšeničnih zrn s tehtanjem, ne pa s štetjem kakor je bil doslej običaj zlasti v južni Srbiji. Nove uzance je borzni svet soglasno sprejel ter bodo takoj predložene ministrstvu za trgovino in industrijo, da jih odobri in potrdi.

Rok za registracijo uvoznikov kož bo podaljšan

Osrednji odsek trgovcev s kožami pri Zvezi trgovskih združenj je interveniral pri direkciji za zunanjo trgovino, da se podaljša rok za vložitev prošnje za registracijo uvoznikov kož. Osrednji odsek je podkrepil svojo vlogo s tehtnimi razlogi, katerih upravičenost je sedaj direkcija tudi priznala. Direkcija za zunanjo trgovino je namreč odgovorila na vlogo Osrednjega odseka, da uvažuje težavni položaj uvoznikov, ki še niso mogli vložiti prošnje za registracijo, ter bo zato ukrenila vse potrebno, da se izda nova naredba, s katero se bo podaljšal rok za registracijo uvoznikov kož.

Naš članek

»Dobro mišljeno — slabo zamišljeno« je ponatisnilo več listov, tako »Trgovaški vjesnik« v Zagrebu in »Hrvatska Privreda« v Zagrebu ter »Učiteljski tovariš« v Ljubljani. Oba zagrebška lista sta zamolčala naš list, pač pa je pravilno navedel vir »Učiteljski tovariš«.

Uvozni predmeti bodo razdeljeni v 5 skupin

Direkcija za zun. trgovino pripravlja načrt o razdelitvi uvoznih predmetov na razne kategorije. Vse blago bo razdeljeno na 5 skupin. V prvi skupini bodo neobhodno potrebni predmeti in uvoz teh se bo na vse načine pospeševal. V ostalih skupinah bo manj potrebno blago in v peti pa luksuzno blago, ki ga moremo brez vsega pogrešati.

Ing. Alojz Žumer:

Organizacija lesne trgovine

Tako gozdno kakor lesno gospodarstvo ima med vsemi strokami najdaljšo obratovalno dobo. Ta okolnost podpira v lesni produkciji gospodarjenje na velikih prostorih, da ima industrija prednost pred obrtjo. To velja v splošnem za srednje in severno evropske gozdne dežele kakor tudi za Hrvatsko in Srbijo. Ne velja pa za slovensko lesno gospodarstvo, za katero dobimo v državi neko podobnost kvečjemu v Gorskem kotarju.

Ob poskusih, da se vpelje v naši državi uravnava gospodarstvo, si moramo za Slovenijo najprej odgovoriti, ali naj se priključimo ostalim, precej zaokroženim lesno produkcijskim območjem v državi ali naj se lotimo lastnega načrta. Ne samo stremenje, da se za svoj obstanek sami borimo, ampak tudi posebna struktura našega lesnega gospodarstva nam nakazuje, da potrebujemo svoj načrt.

V Sloveniji prevladuje mali obrat, ki se je razvil ob mali gozdni posesti in ki prepušča zelo razviti lesni trgovini nadaljnje razpečevanje od obratovalec naprej. Glavni in odgovorni nosilec gozdnega gospodarstva je kmet. V ostalih delih države pa je vodilna industrija, ki se je razvila ob velikanskih gozdnih kompleksih in ki vodi tudi lesno trgovino od gozda pa vse do čezmorskih tržišč. Medtem ko se drugod pri veleobratih še naprej razvija koncentracija, si pri nas še vedno dovoljujemo drag luksuz največje razdrobljenosti, ob kateri smo bili vedno brezpomembni privesek, kadar se je odločalo o življenjskih vprašanjih jugoslovanskega lesnega gospodarstva kot celote.

Značilno je, da so pri nas 2103 žage, medtem ko ima v vsej državi 443 lesnih industrijskih podjetij le 2150 žag. Eno samo podjetje v Bosni razžaga več lesa ko vse žage v Sloveniji. Ob naših potokih teče skozi vse razvojne stopnje nespremenjena venecijanska žaga, ki se med vsemi obrtnimi obrati edina upira vsakemu tehničnemu napredku in ki jo zahteve časa prehitujejo. Te venecijanke so še vedno zmožne razžagati 1/3 našega lesa. Novo nastalim žagam alimentacija ni bila trajno zagotovljena. Pogrešena dislokacija žag, ki so hotele zafeti čim širše surovinsko zaledje, prevelika zmogljivost žag, ki jo praktično izkoriščamo komaj do 40%, predstavljajo pogrešene amortizacijske račune, ki jih ni kril nihče drugi kot gozdni posestnik. Ob neurejenih razmerah se naša mala gozdna posest ruši, z njo pa tudi kmetija. To dokazuje tudi dejstvo, da je število posestev pod 5 ha, ki jih je bilo leta 1922. še 133.798 s površino 235.495 ha, padlo do l. 1939. na 109.695 posestev s površino 217 tisoč 355 ha — vse na korist večjih posestev ter meščanskih stanov in denarnih zavodov.

V obrtni panogi imamo mnogo razgibanosti in podjetnosti. Kolikor si obrtnik posamezno ni mogel pomagati naprej, se je povezal s tovariši v združna podjetja. Vendar pa obrt na postavljene probleme lesnega gospodarstva ne more odločilno vplivati, ker ne konsumira izdatnih množin lesa.

Lesnih industrijskih podjetij je v naši banovini 113. Med temi je 92 žag in 21 obratov, ki so specializirani za izdelavo lesa za kopta, pohištvo, lepenko, celulozo, ekstrakte, zaboje, sode in podobne izdelke. Če moremo kje iskati novega kruha, potem velja to za industrializacijo v stroki, v kateri imamo vse pogoje za neodvisen razvoj. V lesnih industrijskih podjetjih prevladuje individualni

lastnik. Družb z omejeno zavezo in javnih trgovskih družb je 20, delniških pa 7. Industrija bi imela biti našemu gospodarstvu neobhodno potrebni instrument za pretvarjanje surovine v izdelke, ki jih odjemalci zahtevajo. V resnici pa smo za nad 3/4 količine ostali še vedno pri rezanem lesu kot pred 40 ali 50 leti.

Če smo z obrtnimi in industrijskimi obrati izkoristili vsaj do neke meje tehnični napredek, smo pa v lesni trgovini preživeli desetletja z zavezanimi očmi. Imeli smo lepe možnosti, da združimo naš izvoz v sredozemski bazen in še dalje skozi Suez, toda vsa stremjenja po močnih koncentracijah so šla mimo nas. Povsod je tuj kupec iz rivalitete domačih trgovskih tvrdk izbiral med nizkimi ponudbami najnižje in z zanj zelo ugodnimi dobavnimi sklepi pritiskal še na ostale dobavitelje. Priznati je treba, da so mnoge trgovske tvrdke uvidele nesmiselnost divje konkurence, od katere je imel vso korist tuj odjemalec, vso škodo pa gozdni posestnik. Toda med trgovskimi tvrdkami, kakor izgleda, ni bilo mogoče očistiti ozračja za medsebojno zaupanje, kar je prvi pogoj vsakega sodelovanja. Krogotok: nakupiti zaloge in spekulirati na višjo ceno, pa zopet o pravem času odriniti zaloge, je v našem lesnem gospodarstvu postal nemogoč.

Zgrešeno bi bilo misliti, da naš gozdni posestnik ni bil sokriv na takih razmerah lesnega gospodarstva. S kulturnim in gospodarskim liberalizmom se je tudi on spustil v dirko z drugimi stanovi. Razbil je srenjo in razdelil še tisti skupni gozd, ki je prešel v kmečko last po odvezi služnostnih pravic. Hotel je postati na svojem čisto neodvisen od soseske, tudi on je hotel postati nekaj podjetnik. Komaj pa se je zavedel, da se je spustil v podjetnikovanje s preskromnim kapitalom. S takim ravnanjem je odločilno vplival na ustanavljanje malih produkcijskih in trgovskih obratov, med katerimi je izbiral vsaj viden najugodnejšega vnovčenja.

Letni donos našega lesnega gospodarstva se ceni na 600 do 700 milijonov din. V vsakem primeru znaša nad 30% vsega narodnega dohodka, ki ima še to prednost, da je ves naš, dočim je v drugi

industriji le veliko tujega kapitala.

Iz statistike za l. 1937. in 1938. je razvidno, da gre okrog 80% lesa čez državne meje v neobdelanem ali zelo primitivno obdelanem stanju. Razmerje za Slovenijo je še neugodnejše kot za državo. Posebno Slovenci smo na industrializacijo življenjsko navezani ter moramo ustvariti vse pogoje, da surovino — les — spremenimo v čim dražje produkte, da zagotovimo gozdarstvu višje dohodke, za narod pa dovolj kruha. Naše gozdno gospodarstvo pridelava letno približno 2 milijona kubičnih metrov lesa. Kam gre ta surovina in kako naj jo uporabljamo, o tem naj bi razmišljali gozdni posestniki, ki bodo morali iniciativno poseči v lesno gospodarstvo in sodelovati pri novih načrtih za sodobnejšo izrabo surovine. Kadar bo med kmečkimi gozdnimi posestniki prodrta zaveza, da imajo nad 70% gozdov v svoji posesti, torej tudi skoro 70% surovine, in da imajo ne samo pravico, nego tudi odgovornost, da s surovino najbolje gospodarijo, tedaj bodo spoznali, da jim tako ob dobrih kakor ob slabih časih ostane edina rešitev, da se organizirajo v lesno produktivnih združenjih. Šele v borbi za svojo zadrugo in združni obrat bo gozdni posestnik dosegel svoj glavni smoter, da bo z ljubeznijo in veseljem ohranjal in gojil gozd in potem s skupnimi močmi skrbel tudi za boljša prometna sredstva, za varstveno službo, komasacijo gozdov itd. Na združni podlagi organizirano gozdno gospodarstvo bo moglo oploditi naše lesno gospodarstvo z novo produktivnostjo. Tako urejena produkcija bo že tudi najboljša organizacija naše lesne trgovine.

K tem mislim pa bi si dovolili pripomniti naslednje: Nesporno je, da bi se vsaj slovenska izvozna lesna trgovina morala čim bolj organizirati, da bi se že enkrat preprečilo neprestano kvarjenje cen, za katero so najbolj krivi ravno gozdni posestniki, ki so hoteli biti tudi trgovci, čeprav so bili trgovsko čisto neusposobljeni. Če bo zadruga lesnih producentov znala to v bodoče preprečiti, bo storila veliko in zaslužno delo.

Toda kje dobiti požrtvovalne ljudi, ki se bodo lotili tega težkega in zelo nevhvaležnega posla!

Politične vesti

Bolgarska vlada je sporočila vsem balkanskim vladam, da je pristopila k trojnemu berlinskemu paktu.

V dvorcu Belvedere na Dunaju je bil v soboto opoldne slovesno podpisan protokol o pristopu Bolgarske k trojnemu paktu. Svečanost je otvoril nemški zun. minister v. Ribbentrop s kratkim nagovorom, v katerem je poudaril, da se sestajajo zastopniki držav osi že četrtič, da na svečan način izvedejo pristop nove države k trojnemu paktu. S posebnim veseljem ugotavlja, da se je sedaj odločila za pristop Bolgarska, ki je že dolgo v duhu z državami osi. Najiskreneje pozdravlja min. predsednika Filova in obzaluje, da zun. minister Popov zaradi bolezni ni mogel priti na Dunaj.

Nato je v. Dörnberg prečital besedilo protokola, ki ima tri člene. Prvi pravi, da se Bolgarska pridružuje dne 27. septembra 1940. v Berlinu sklenjenemu paktu med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Drugi člen pravi, da se bodo povabili tudi bolgarski zastopniki, kadar se bodo obravnavala vprašanja, ki se tičejo Bolgarske. Tretji člen pa navaja, da je besedilo pakta dodano protokolu kot priloga. Protokol je sestavljen v nemščini, italijanščini, japonsščini in bolgarščini ter velja vsako besedilo kot original. Protokol so podpisali: v. Ribbentrop, grof Ciano, prof. Filov, veleposlanik Osima, ki je dan prej izročil

žijo. Bolgarska je sedaj četrta država, ki se je priključila, ne bo pa zadnja. Kajti tudi druge države bodo spoznale pravične cilje in silo zaveznikov, ki hočejo zagotoviti življenjske pravice narodov v prostoru, ki jim po naravnih sposobnostih pripada in ki je v skladu z njih silami. Sile osnih držav in onih, ki so se ji priključile, so zlasti po zmagah v l. 1939. in 1940. velikanske. Sedaj se bo moglo življenje vseh teh narodov razvijati svobodno od angleškega suženjstva. Vsi ti narodi bodo mogli v novi Evropi živeti čisto svobodno. Usoda Anglije je prav za prav že zapečateni in zaman kliče na pomoč tuje narode in zaman se trudi, da bi z lažmi premostila svet. Leta 1941. bo namesto angleških prevar nastopila nemška stvarnost: Vojne sile osi bodo udarile Anglijo, kjer bo nastopila. Na koncu bo prišla zmaga vseh mladih narodov. Novi red bo pravičen in trajen. Kot znamenje novega reda pa bo za vse čase naš trojni pakt. Nato je čestital v. Ribbentrop Filovu, ker je Bolgarska pristopila k trojnemu paktu.

Hitler je prišel v soboto dopoldne na Dunaj, kjer je bil navdušeno pozdravljen, kakor poudarja poročilo. Po podpisu protokola je bil Filov sprejet od Hitlerja, ki je vsem gostom priredil nato svečano kosilo.

Vest, da je kralj Boris sprejel voditelje bivših političnih strank, ki so hoteli pojasniti svoje mnenje o zun. političnih vprašanjih, se zanika. Kralj Boris je odklonil sprejem opozicijskih voditeljev.

Odločilna seja bolgarske vlade o pristopu Bolgarske k trojnemu paktu je bila v petek zvečer. Po seji je bil Filov sprejet od bolgarskega kralja, v soboto zjutraj pa se je z letalom odpeljal na Dunaj.

V nedeljo je bila seja sobranja. Na seji je poročal min. predsednik Filov o podpisu protokola o pristopu Bolgarske k berlinskemu trojnemu paktu. Poročal je nadalje, da je nemška vlada zaprosila bolgarsko vlado, da morejo nemške cete prestopiti bolgarsko mejo in se začasno nastaniti v Bolgarski. Bolgarska vlada je smatrala za koristno, če nemškemu predlogu ugoditi. Filov je prečital nato na Dunaju podpisani protokol. Izjavil je, da smatra pristop koristen za bolgarski narod. Vse dosedanje pogodbe, ki jih je sklenila Bolgarska s svojimi sosedmi, veljajo še nadalje, tako tudi turško-bolgarska deklaracija, zlasti pa ostanejo neskaljeni odnosi s Sovjetsko unijo. Izjavo min. predsednika Filova je sprejela sobranjska večina z aplavzom. Danes se seja sobranja nadaljuje.

Nemške čete so začele v soboto že korakati v Bolgarsko. Vse je bilo odlično pripravljeno in v soboto popoldne so se že pojavili nemški vojaki na sofijskih ulicah. Nemške čete so zasedle tudi druga bolgarska mesta. Vse popoldne so tudi brnela nad Sofijo nemška letala, ki so se spuščala na bolgarska letališča. Na vseh križpotih so bili kažipotji, da se je gladko odvijalo gibanje nemških čet.

Angleški poslanik Rendel je večeraju nujno zaprosil za avdienco pri kralju Borisu. Sodijo, da mu namerava v avdienci sporočiti prekinitev diplomatskih odnosov med Vel. Britanijo in Bolgarsko.

Uradno sporočilo Anatolske agencije o turško-angleških pogajanjih se glasi: Ankara, 28. februarja: Predsednik republike je sprejel danes britanskega zun. ministra Edena in šefa imperialnega gen. štaba generala Dilla, ki sta prišla 26. februarja v Ankaru. Sestala sta se tudi s predsednikom min. sveta Sajdamom, zun. ministrom Saradžom in načelnikom turškega gen. štaba maršalom Čakmakom. Obe vladi sta ugovorili svojo trdno vdanost turško-britanski zvezi. Sedanja mednarodna situacija se je proučila z vseh stališč, balkanski problemi pa, ki so v tesni zvezi s skupnimi interesi Turčije in Vel. Britanije, so bili predmet še posebne pozornje. Obe vladi sta konstatirali popolno soglasje svoje politike glede vseh teh vprašanj.

Eden je izjavil turškim in angleškim novinarjem, da je bil dosežen popoln sporazum o vseh vprašanjih. Eden odhaja zato iz Turčije s popolnim prepričanjem o zavezniški zvestobi Turčije. Iz Ankare je odpotoval Eden v Atene. Pred svojim odhodom se je sestel tudi s sovjetskim poslanikom v Ankari. Molotov pride baje v Ankaru, kakor piše »Vreme«. Vest pa še ni potrjena.

Pri turško-britanskih pogajanjih v Ankari se je zlasti govorilo o dardanelskem vprašanju. Dosežen je bil sporazum, da bo Turčija dovolila angleškim vojnim ladjam prehod skozi Dardanele, da bi mogle blokirati romunsko in bolgarsko obalo. Veleposlanik Cripps, ki je prišel iz Moskve, je v zvezi s tem sporazumom dobil nalogo, da pojasni sovjetski vladi, da prehod angleških vojnih ladij skozi Dardanele ne bi v ničemer ogrožal sovjetskih interesov.

Denarstvo

Obtok bankovcev se je zmanjšal

Izkaz Narodne banke z dne 22. februarja navaja naslednje spremembe (vse v milijonih din):

Skupna zlata podloga se je zvišala za 0,5 na 2.789,7.

Devize izven podloge so narasle za 87,8 na 873,06.

Vsota kovane denarja se je povečala za 23,5 na 366,9.

Posojila so se skupno povečala za 6,14 na 1.702,7, in sicer menična za 0,64 na 1.644,7, lombardna pa za 5,5 na 57,9.

Eskont bonov za nar. obrambo se je zvišal za 20 na 7.116,0.

Razna aktiva so narasla za 81,2 na 2.215,4.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 51,6 na 13.607,4, obveznosti na pokaz pa so se povečale za 50,1 na 3.945,6.

Skupna dejanska vrednost podloge je izkazana s 4.463,6 (+ 0,8).

Skupno kritje je ostalo nespremenjeno na 25,42%, samo zlato pa se je znižalo od 20,94 na 20,93 odstotkov.

Obrestna mera je ostala še nadalje nespremenjena.

Tečajji še nadalje čvrsti

Kljub razburljivim dogodkom, ki so pretekli teden segli tudi na Balkan, so se na beograjski borzi pretekli teden tečajji drž. vrednostnih papirjev utrđili oz. ostali neizpremenjeni. Ponudba je bila precej omejena, povpraševanje pa slabše, zlasti proti koncu tedna. Gibanje tečajev je bilo naslednje:

	21. 2.	28. 2.
2,5% vojna škoda	480-50	480-
7% investicijsko	101-	101-50
7% Blair	103-50	105-50
8% Blair	110-	110-50
7% Seligman	103-	107-
7% stabilizacijsko	99-	100-

Vsi drugi drž. vrednostni papirji so ohranili svoje tečaje nespremenjene.

Na deviznem trgu ni bilo nobenih sprememb.

Ves promet je znašal 58,9 milijona din, za 7,2 milijona manj kot prejšnji teden.

Mednarodni devizni trg

Na severno-ameriškem deviznem trgu so se razvijali posli normalno. Britanska deviza se je neznatno okrepila od 4'03 na 4'03¹/₂. Dispariteta med svobodnim in borznim tečajem za švicarsko devizo se je znatno zmanjšala. Drugi tečajji so ostali nespremenjeni.

Razvoj tečajev na svobodnem deviznem trgu v Curihu je bil naslednji:

	21. 2.	28. 2.
Pariz	7-60	7-425
London	16-75	16-80
New York	4-31	4-31
Milan	21-70	21-70
Berlin	172-50	172-50

Na švicarskem valutnem trgu je ostal funt nespremenjeno na 8 šv. fr. za 1 funt. Francoski efektivni frank se je dvignil od 2.625 na 2.75, ameriški dolar pa se je dvignil od 4-21¹/₂ na 4-27. Nemška re-

gistrska marka je nazadovala od 61 na 59⁵/₁₀, trgovska marka pa od 26-25 na 24-75.

Letošnji občni zbor delničarjev Narodne banke bo 16. marca. Občnemu zboru bo tudi predložen predlog, da se od delnice plača 400 din dividende.

Romunska narodna banka namerava dati v promet nove bankovce, in sicer 2 vrsti bankovcev po 500 in po eno po 1000 ter po 5000 lejev.

Težave avtoprevoznikov

Ali so zavezani plačevati cestni prispevek po novih določilih?

Iz krogov prevoznikov se nam piše:

Policijska oblastva (okrajna načelstva) zahtevajo od prevoznikov s tovornimi avtomobili cestni prispevek v smislu člena 2., odstavka b) uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o državnem in banovinskih cestnih skladih. Zato je v vrstah avtoprevoznikov umevno nastalo veliko nezadovoljstvo, ker jih nove povečane davkatve znatno obremenjujejo, zlasti sedaj, ko se posli stalno zmanjšujejo in primanjkuje bencina in avtomobilskih gum za kolesa. Razen tega zahtevajo nekatera oblastva plačilo prispevka že ob izdaji bencinskih kart. Zahteva se torej, da morajo avtoprevozniki plačevati prispevek, preden je ta zapadel, če bi se omejena spreminjena uredba sploh nanašala na avtoprevoznike.

Pribiti pa je treba, da ti prevozniki niso v omenjeni spreminjeni uredbi nikjer našeti. Spreminjena uredba se nanaša le na tovarne avtomobile, in to na vse zasebne brez izjeme, ne govori pa o osebah, ki se obrtoma bavijo s prevažanjem tovorov z motornimi vozili. Iz tega se vidi, da so avtoprevozniki še nadalje zavezani plačevanju cestnega prispevka po starih določilih iz l. 1937., ker so te določbe še vedno v veljavi, v kolikor jih nova določila ne spreminjajo.

Člen 2. spreminjene uredbe govori o avtoizvoščkih (avtotaksijih) in potem o zasebnih potniških avtomobilih ter je za taksije predvidena manjša dajatev kot za privatna vozila. Če torej omenjena nova določila prav nič ne govori o osebah, ki se obrtoma bavijo s prevažanjem tovara z motornimi vozili, je pač jasno, da ti obrtniki plačujejo cestni prispevek še po starih predpisih tudi naprej do nadaljnjie odredbe. Tudi ni mogoč naredbodajalec določiti za avtoprevoznike istih, t. j. enako visokih dajatev iz naslova cestnega prispevka kot za tovarne avtomobile zasebnikov, ker prevoznik od

obrti, od katerega živi, že itak plačuje pridobnino, dočim zasebnik, pa naj si bo trgovec, industrijec ali obrtnik, ne plačuje pridobnine od prevoza blaga kot takega, temveč na podlagi svojega obrtnega lista. Naredbodajalec je tudi pri vozarinski taksii po postavki 101. taksne tarife predvidel za 25% manjšo dajatev za obrtne prevoznike blaga kakor pa za zasebnike.

Iz vsega tega sledi, da plačujejo avtoprevozniki tudi manjši cest-

Obratne omejitve v madžarski tekstilni industriji

Kakor tekstilne industrije v drugih državah, trpi tudi madžarska tekstilna industrija zaradi pomanjkanja potrebnih surovin. Zaradi velike važnosti tekstilne industrije za madžarsko narodno gospodarstvo si madžarska vlada silno prizadeva, da zagotovi tekstilni industriji zadostne količine surovin. Dosedaj se je posrečilo, da se je z dobro izvedenim racioniranjem ter raznimi tehničnimi ukrepi moglo preprečiti zmanjšanje obratovanja. Vendar pa vsi ti ukrepi niso zadostovali in ob začetku leta so morale nekatero bombažne predilnice svoje obratovanje omejiti. Tudi razdelitev gotovih tekstilnih izdelkov se je morala na novo urediti. Na ta način so morale bombažne tkalnice za eno tretjino omejiti svoje obratovanje. Ker pa traja pomanjkanje surovin še nadalje, more danes Madžarska kriti svojo

ni prispevek, t. j. po starejših določilih, kar je razvidno tudi iz tega, da določila spremenjene uredbe nikjer ne govore o njih.

Avtoprevozniki so se nedavno obrnili do Zbornice za TOI v Ljubljani s prošnjo, naj bi glede pravilnega zaračunavanja cestnega prispevka prevoznikom z motornimi vozili intervenirala na merodajnem mestu, predvsem pri tehničnem oddelku banske uprave. Banska uprava se je obrnila do ministrstva, ki je sedaj usvojilo pravilno razlago omenjene uredbe. Zaenkrat je ta zadeva rešena, toda le začasno, ker je treba stvar še podrobno urediti. Po razlagi ministrstva plačujejo tudi še nadalje avtoprevozniki cestni prispevek po starih določilih, t. j. manj, kot bi morali po napačnem tolmačenju oblastev. Odrpito pa je še vprašanje, kaj bo z onimi zneski, ki so bili zaradi napačne razlage oblastev preveč plačani. Ministrstvo je bilo sedaj zaproseno tudi za to tolmačenje in je pričakovati, da bo rešitev kmalu dospela v Slovenijo.

Zopet enkrat so bili neki uradniki preveč goreči!

potrebo na tekstilnem blagu samo še do 28%. Da bi se ta izpadek proizvodnje izravnal, so začeli ljudi na Madžarskem v večji meri izdelovati tkanine tudi iz umetnih snovi. Zlasti pa se uporablja neka mešanica iz bombaža, umetne svile in umetne polsvile. Zaradi zelo drage nabave potrebnih snovi zahtevajo sedaj tekstilne tovarne, da se na novo določijo cene bombaža. Da ne bo do odločitve urada za določanje cen trpela proizvodnja, si pomagajo tovarnarji z medsebojnim posojanjem surovin. Tovarnam sukna je oblast predpisala do konca aprila količine, ki jih smejo izdelati. Tovarne zahtevajo sedaj, da se jim poveča dodelitev surovin za 10%. Tovarnarji pa bi se potem zavezali, da bi v večji meri uporabljali nadomestne snovi, da bi se na ta način manj porabile zaloge ovčje volne.

Dobave - licitacije

2. hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 5. marca ponudbe za dobavo platnenih krp, mila, sode, ščetk za ribanje, karbolneja, negašenega apna, sirko-vih metel ter svetilk.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 3. marca ponudbe za dobavo betonskih cevi, loščenega

platna, šamotne opeke, elektrolitičnega bakra, železnih odpadkov, zavojnega materiala, katrana in karbolneja, keper-traka ter raznih pisarniških potrebščin; do 10. marca navadnega mila za pranje in toaletnega mila; 15. marca gumijevih čevl, kosira, grafita v prahu, smirkovih plošč, varilnega jekla, zidarskih čopičev ter kompletnih garnitur za avtogeno varjenje; 24. marca jeklene žične vrvi ter kresilnih kamenčkov.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 11. marca po-

nudbe za dobavo razne pisarniške opreme, lanene jadenine, konopene vrvi, jelovih desk, pocinkane pločevine, sive barve, lanenega olja in žebeljev; 14. marca raznih strokovnih knjig, elektro- in poljske kovavnice, 1500 kg rakovine, profilov iz plavljenega jekla ter smrekovih desk.

Direkcija drž. Rudnika v Kaknju sprejema do 17. marca ponudbe za dobavo tesarskega granika in do dne 24. marca raznega pribora za avtogeno varjenje.

LICITACIJE

Dne 3. marca bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za izdelavo parafinskih sveč; 11. marca bo licitacija za prodajo raznih odpadkov.

Dne 3. marca bo pri Upravi Zavoda »Lazarevac« Vreoci licitacija za dobavo sintetičnega amonijaka.

Dne 8. marca bo pri Upravi artilerijsko-tehničnega zavoda mornarice Lepetane licitacija za dobavo 7000 kg krp za čiščenje.

Dne 10. marca bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večje množine drv; dne 12. marca pa za dobavo 1285 ton rjavega premoga in 6331 ton lignita.

Dne 12. marca bo pri Upravi I. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo raznih ščetk, voska ter konjske opreme; dne 21. marca razne vrste usnja in kož; dne 24. marca za dobavo raznega lesnega materiala.

Dne 12. marca bo pri Štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu licitacija za dobavo raznega fotografskega materiala, aparatov in pribora.

Dne 12. marca bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 1000 kg sukna; 24. marca za dobavo kartonskih škatel.

Dne 27. marca bo pri Upravi Barutane v Kamniku licitacija za dobavo amonijakovega solitra; dne 31. marca lesenih kroglic; 1. aprila kartonskih škatel; dne 2. aprila žvepla in 3. aprila kalijevega solitra.

Dne 28. marca bo v inženirsko-tehničnem oddelku štaba mornarice v Zemunu licitacija za dobavo raznega azbestnega materiala.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

850 ton parafina dobimo iz Romunije

Iz Beograda se poroča, da bomo v kratkem dobili iz Romunije 850 ton parafina za potrebe naše industrije in obrti. Ni še določeno, po kakšnem ključu se bo ta količina razdelila na posamezne banovine.

Trgovinski sporazum med Švico in SSSR

V Moskvi je bila podpisana trgovinska pogodba med Švico in SSSR. Po tej pogodbi bo znašal trgovinski promet med obema državama prvo leto 112,4, drugo leto pa 150 milijonov švicarskih frankov. Nova trgovinska pogodba stopi v veljavo takoj po ratifikaciji pogodbe.

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

Apel na najvišjo oblast

(Nadaljevanje.)

Republikanci so pa dobivali svoje prispevke predvsem od velekapitala. Leta 1932. so bili bančniki še znatno podprli Rooseveltovo izvolitev, a njihovi prispevki zanj so l. 1936. silno padli. Velike bančne firme kakor Morgan, National City Bank, Chase National Bank itd. — same banke, ki so bile pred kratkim v preiskavi, so podprle republikance. Iz vsega je bilo videti ostrejšo gospodarsko delitev med strankama, kakor je eksistirala kdaj koli prej. Zmanjšanje prispevkov bančnikov za demokrate, podpora delavstva za Roosevelta in podpiranje republikancev po nekaterih posebno bogatih rodbinah, vse to je kazalo v eno smer.

Vendar ni ves kapital zapustil demokrate. Od industrij sta dve največji, jeklena in kemična, podprle republikance, petrolejska in tobačna sta bili deljeni, velike trgovine in veleblagovnice so pod-

prle republikance, prav tako veliki časniški koncerni, medtem ko so kinematografi, gledališča in inteligenčni poklici podpirali bolj demokrate.

Skladno z denarno podporo je tudi moralno več ko 70% časnikarstva podpiralo republikance. Tudi tisti, ki so tradicionalno bili na strani demokratov, so bili mlajni, bolj opravičujoči ko borbini in so si včasih sami oporekali s članki v prilog nasprotne stranke. Na republikanski strani pa so tako uvodniki kakor članki kazali veliko ostrino in celo strupenost, ki je šla včasih tako daleč, da je čitatelje odbijala in dosegla nasprotno od tistega, kar je hotela. Lahko se reče, da je vsa sila časnikarstva bila zastavljena za republikance in tako je bila tudi moč tiska ob teh volitvah na tehnični.

Gospodarski deterministi so imeli svojo razlago za stališče tiska: časniki so bili industrijska podjetja, last velekapitala. Za to svoje mnenje so lahko citirali »The Wall Street Journal«: »Časnik je privatno podjetje, ki nima nikakih dolžnosti do javnosti...

Je izključno last svojega lastnika, ki prodaja industrijski proizvod na lasten riziko. Če občinstvu njegovo mnenje ali njegov način prikazovanja novic ni všeč... ni prisiljeno list kupiti... Uredniki, če niso lastniki svojih listov, zastopajo politiko svojih delodajalcev.« Volivna kampanja 1. 1936. je potrdila mnenje »Wall Street Journala«.

Poskusna glasovanja, ki so jih prirejali listi med volivno kampanjo, so pokazala, da ljudje očitno ne verjamejo svojim časnikom. Volitve so to domnevo potrdile in ne moremo se izogniti sklepu, da je tisk izgubil svoj vpliv ter da so ga deloma že izpodrinila druga obveščevalna sredstva, predvsem radio. Bil je pa ob tej priliki tudi še drug razlog za neuspeh tiska v volivni bitki. Mnogi uredniki namreč niso bili zadovoljni s postavljanjem in tehtanjem razlogov za eno ali drugo stranko, niso bili za stvarno debato niti za pesniško pridobivanje ljudi. V histeriji kampanje je izgubil njihov čut za »fair play«. Kakor je slab kralj že dostikrat oslabil mogočno monarhijo, tako

so nezmerni časnikarji oslabil carstvo tiska nad narodno javnostjo.

Volitve so se končale z velikansko demokratsko zmago. Samo dve državi, Maine in Vermont, sta ostali republikancem. Podobne zmage ni bilo že od časa Jamesa Monroea 1820. leta. Glasovalo je 46 milijonov ljudi in Roosevelt je dobil 11 milijonov glasov več ko vsi njegovi nasprotniki. Vendar je ostalo še vedno 17 milijonov republikancev, dosti preveč, da bi se moglo govoriti o propadu te stranke.

Socialisti kakor komunisti so slabo odrezali v volivni borbi in pri volitvah. Socialisti so bili pod vodstvom Normana Thomasa zavrgli New Deal kot kapitalistično iluzijo in postavili nekaj neposrednih zahtev za kmete in industrijske delavce. Komunisti so zahtevali, naj postane ameriško gospodarstvo »skupna last vsega ljudstva, upravljana popolnoma v korist delovnega ljudstva«. Zagarjali so ureditev cen kmetijskih proizvodov tako, da bi krile stroške. V zunanji politiki so zahtevali podporo za Društvo narodov,

gospodarske sankcije proti Japonski, Nemčiji in Italiji in prepoved prodaje zalog in dajanja posojil tistim državam, ki bi kršile Kelloggov pakt. Ob volitvah pa so socialisti in komunisti skupaj dobili samo eno tretjino toliko glasov kakor leta 1932.

Nekateri ljudje so mislili, da se bo dala po teh volitvah doseči nekakšna gospodarska delitev strank na liberalno in konservativno. Dejansko pa to ni bilo mogoče, ker je bila vsaka stranka notranje tako široka in neenotna, da se mnenje ni moglo izoblikovati nazorno v dve bistveno različni politični veri. Tudi še niso bili v občem gospodarskem življenju pogledi in interesi tako ostro ločeni, da bi ostajali samo dve možnosti ali nasprotni si stranki. Volivni govorniki in časnikarji so sicer radi trdili, da narod ne more živeti na pol kolektivistično in na pol individualistično. Toda kakor je Aristotel rekel že pred več ko 2000 leti, se more v resnici samo takšno prepletanje interesov imenovati »družba« in sploh obstajati.

(Dalje prihodnjic.)

Pozor! Člani Združenja trgovcev v Krškem!

Razposlali smo položnice za plačilo gremialne doklade za leto 1941.

Naprošate se, da vplačate to doklado čimprej, bodisi v celoti ali pa samo četrtletni ali polletni obrok, da si prihranite stroške opomina.

V območju Združenja sta 1 trgovski pomočnik in 1 trg. pomočnica, ki bolehatna na tuberkulozi.

Oba sta brez posla, ker sta za delo nesposobna. Pri bolniški blagajni sta že izčrpala vse pravice do podpore in sta brez sredstev.

Naša dolžnost je, da nudimo obema bolnikoma materialno podporo v njuni bolezni. Ker nima Združenje v to svrhu nikakega fonda, se obračamo s tem na naše člane, da s prostovoljnimi prispevki zberejo primeren znesek, ki bi omogočil izdatno podporo obema bolnikoma.

Upamo, da bo našel naš poziv pri gg. trgovcih popolno razumevanje in prav izdaten odziv.

Prispevke pošljite po nakaznici ali položnici na Združenje.

Uprava Združenja trgovcev v Krškem.

Plačevanje davka na vanilin sladkor

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pod št. 10429/III. naslednje tolmačenje:

>Vanilin sladkor, t. j. sladkor v prahu, kateremu je dodana določena količina vanilije, spada med dišeče snovi iz t. št. 257. carinske tarife. V tem smislu je odločil tudi carinski svet (št. 26362, IV. 1938). Ker je blago iz car. tarife št. 257 predvideno v tarifi skupnega davka pod št. 378, oz. v redni številki 23 seznama luksuznih predmetov, se mora na vanilin sladkor (sladkor v prahu, kateremu je dodana določena količina vanile) plačati skupni davek po stopnji iz tarife skupnega davka št. 378 in davek na luksuz po stopnji za tek. št. 23 seznama luksuznih predmetov.

Kratke gospodarske vesti iz države

Odkar se je uvedlo obvezno mešanje pšenične moke s koruzo, je v Beogradu padla potrošnja kruha za 30%. To je dokaz — ker ljudje ne jedo manj, da so začeli ljudje že uporabljati domače zaloge.

Svet za zun. trgovino zahteva, da se mora zaslusiti tudi pri določanju cen za izvozne predmete.

Uvozniki parafina in tehničnih masel se morajo registrirati najkasneje do 31. marca, ker je diekcija za zun. trgovino označila 31. marec kot skrajni rok za registracijo.

Pripravlja se uredba o uvozu avtomobilov, motociklov in koles. Po podatkih kmetijskega ministrstva je stanje jesenskih posevkov zelo ugodno.

>Srpsko uvozno-izvozno društvo, a. dr., na kratko »Suviz«, se je ustanovilo v Beogradu z delniško glavnico pol milijona din.

Cena modri galici se bo v kratkem maksimirala za vso državo.

Glavna ovira za izvoz našega hmelja v čezmorske države je — po »Jugoslav. kurirju« — v tem, ker niso britanske oblasti dosedaj dale navzočta za naš hmelj.

Vest, da bi nameravala banovina Hrvatska pri Sisku zgraditi dve sladkorni tovarni, se zanika kot čisto izmišljena.

Občni zbori

IX. redna skupščina Doma avtomobilistov v Mariboru z. z. o. j. bo v sredo 5. marca ob pol 8 zvečer v beli sobi kolodvorske restavracije v Mariboru. Če skupščina ob napovedani uri ne bi bila sklepčna, je čez pol ure druga skupščina, ki je sklepčna ob vsakem številu članov.

Gozdarska anketa

V petek in soboto se je nadaljevala anketa, ki jo je priredila Kmetijska zbornica o našem gozdarstvu. Kako velike važnosti je gozdarstvo za Slovenijo, pač ni treba posebej naglašati, saj je gozd eden naših glavnih dohodkov. Ze samo zato zasluži gozdarska anketa Kmetijske zbornice vso pozornost. Se v mnogo večji meri pa zato, ker je bila anketa res skrbno in temeljito pripravljena in ker je podala tako veliko bogatega gradiva, da je treba to gradivo začeti samo izkoristiti in naše gozdarstvo se mora dvigniti. Na anketi se obrav-

navajo sploh vsa vprašanja, ki se tičejo našega gozdarstva in gre tudi zato anketi trajen pomen.

Slovenska gospodarska javnost je hvaležna našim gozdarskim strokovnjakom, da so se s takšno ljubeznijo in vnemo posvetili delu za dvig našega gozdarstva. Vse priznanje pa je treba izreči tudi Kmetijski zbornici, ki je priredila anketo.

Kolikor nam bo le mogoče, bomo poročali o podanih referatih. V današnji številki objavljamo dva izvlečka iz podanih referatov.

Zvišanje cen je prepo-vedano

Na podlagi čl. 10. Uredbe o kontroli cen v zvezi s seznamom predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen (>Sl. list« z št. 17 z dne 26. februarja 1941) je izdal Urad za kontrolo cen naslednjo naredbo:

Cene predmetov, ki spadajo po zgornjem seznamu pod kontrolo cen, se ne smejo zviševati brez predhodne odobritve. Tako odobritev pa smejo izdati pristojne oblasti le v izjemnih in upravičenih primerih na osnovi izdanih navodil.

Glede predmetov, ki so postavljeni 20. II. 1941 na novo pod kontrolo cen je postopati takole:

1. Proizvajalci (predelovalci), uvozniki in trgovci na veliko, ki poslujejo s predmeti, ki so bili postavljeni 20. II. 1941 na novo pod kontrolo, morajo predložiti v roku 14 dni po objavi tega razglasa pristojnim oblastem prošnje za odobritev prodajne cene, po kateri so se prodajali ti predmeti 20. II. 1941. leta.

2. Prošnji je priložiti kalkulacijo, iz katere mora biti razvidno med drugim naslednje:

a) po kakšni ceni, so se prodajali ti predmeti 14. II. 1940, ko je stopila v veljavo uredba o kontroli cen;

b) po kakšni ceni so se prodajali ti predmeti 20. II. 1941, ko so bili postavljeni ti predmeti pod kontrolo cen;

c) ako se je cena v tem razdobju zvišala, je priložiti prošnji dokazila, ki opravičujejo zvišanja cene. (Pri prijavih v dravski banovini je navesti tudi cene z dne 1. sept. 1939).

3. Dokler se ta prošnja ne reši, smejo prodajati proizvajalci (predelovalci) in trgovci na veliko te proizvode po cenah, po katerih so jih prodajali 20. II. 1941, ne smejo pa teh cen pod nobenim pogojem zviševati.

4. Prošnje po tem razglasu vlagajo proizvajalci (predelovalci), uvozniki in trgovci na veliko teritorialno pristojnim bankskim upravam, (v dravski banovini kraljevski bankski upravi — referatu za kontrolo cen).

5. Urad za kontrolo cen bo izdal kasneje podrobnejša navodila za izvajanje te naredbe.

Trg s surovinami po nemški sodbi

>Revija »Wirtschaft und Statistik«, ki jo izdaja nemški statistični urad, je objavila pregled o stanju na čezmorskih trgih. List pravi v glavnem:

Zlasti težak je položaj na čezmorskih žitnih trgih, kjer veliki presežki prestopajo tlačijo cene. Oblasti si sicer prizadevajo, da bi ta pritisk oslabile.

Na trgu s kolonialnim blagom cena za sladkor pada, dočim se je posrečilo s sporazumom med 14 glavnimi producentimi državami doseči, da je cena kave ostala na dosedanji višini. Tudi za kakao se je mogel doseči manjši dvig cen.

Tudi na trgu s tekstilnimi surovinami ni bilo večjih sprememb, čeprav so zaloge bombaža v stalnem dvigu. Za volno je prišlo do znatnejšega olajšanja zaradi sporazuma med Vel. Britanijo in Združenimi državami Evrope. Amerike o vskladiščenju 250 milijonov liber avstralske volne. Dvig cen jute se razlaga predvsem z zmanjšanjem njene proizvodnje v Indiji.

Na trgu s kavčukom se opaža mlačna tendenca, ki bi bila še slabša, če ne bi kupovale Zdru-

žene države Sev. Amerike velike količine na zalogo.

Na trgu s kožami pa se opaža rahlo dviganje cen.

Kovinski trg kaže v glavnem čvrsto tendenco, razen za železo. Potrošnja kovin v Združenih državah Sev. Amerike presega domačo proizvodnjo in zato njih zaloge stalno padajo. Cena valjastega železa se je ponovno dvignila.

V Londonu je na trgu s kositrom prišlo pretekli teden do pomirjenja ter je tečaj padel od 283½ na 266½.

Trgovinski promet med USA in SSSR

V ameriškem tisku se sedaj živahno razpravlja o nadaljnjih trgovinskih odnošajih med USA in SSSR. V zvezi s tem je treba pripomniti, da je postala Sovjetska unija po polomu Francije ena glavnih odjemalk Združenih držav na evropski celini (pri čemer se seveda ameriške vojne dobave Angliji ne upoštevajo.) Kako se je gibala trgovina med USA in SSSR kažejo najbolj nazorno naslednje številke (v milijonih dolarjev):

	Uvoz USA iz SSSR	Izvoz USA v SSSR
1937	31	43
1938	24	70
1939	25	57
1940	21	87

Trgovinski promet s SSSR so torej Združene države lani zaključile z aktivnim saldrom v višini 66 milijonov dolarjev. Številke kažejo, da izvoz Združenih držav v SSSR stalno raste, dočim se sovjetski izvoz v USA ne more prav razviti.

Doma in po svetu

Na seji okrajnega odbora JRZ je imel minister dr. Kulovec daljši govor, v katerem je govoril tudi o zunanje-političnem položaju. Dejal je: Delo vlade narodnega sporazuma je v tem, da v dostojanstvu ohrani naši državi mir. Temu namenu je služil tudi zadnji obisk predsednika vlade in zun. ministra v Nemčiji in prav tako tudi obisk zun. ministra v Budapešti. To svojo politiko bo vlada nadaljevala pod vodstvom kneza-namestnika Pavla in naših odgovornih državnih činiteljev. Prebrodili bomo vse težave. Največja korist je zdaj korist države, ki ji moramo vsi služiti in zato podpreti vodstvo države.

Minister dr. Kulovec se je na povratku iz Beograda v Ljubljano ustavil v Zagrebu, kjer se je sestel v bankski palači z banom dr. Šubašićem. Kasneje je prišel še dr. Maček. Dr. Kulovec je bil po sestanku zelo dobro razpoložen, vendar pa je novinarjem odklonil vsako izjavo. Pač pa je dejal, da bo vprašanje Strigove v kratkem rešeno. Strigova pride pod Hrvatsko, občin Draga in Osilnica iz čabarskega srezpa pa se priključita dravski banovini.

Zun. minister dr. Cincar-Marković je ostal v Budapešti en dan dalj, kakor pa je bilo predvideno in se je vrnil v Beograd šele v soboto.

V Banjaluki so z globoko pieteto počastili spomin kralja Alfonza XIII., ker je po njegovi intervenciji bilo pomiloščenih med svetovno vojno 16 na smrt obsojenih Srbov iz Banjaluke. Od teh živi še danes 9 oseb.

Prosvetno ministrstvo je razpisalo velike nagrade za najboljše dramatično delo iz jugoslovanske zgodovine v zvezi z delom dinastije Karadjordjevičev. Novo delo bi se uprizorilo na svečanostih, ki se bodo priredile, ko stopi na prestol kralj Peter II.

Na občnih zborih podružnic Zveze hrvatskih nameščencev se dosledno sprejemajo resolucije za ustanovitev samostojnega urada za zavarovanje za banovino Hrvatsko in proti SZURJU.

Vsi odlikovanci z redom Belega orla z meči imajo iste ugodnosti kakor odlikovanci z redom Karadjordjeve zvezde z meči.

V Split so se vrnil mornarji torpediranega parnika »Boka«. Od torpeda je bilo osem mož posadke ubitih, od teh sta bila samo dva naša državljana.

Nemški vladni krogi izražajo svoje prepričanje, da je prišel sedaj čas za likvidacijo grško-italijanske vojne. To da bi se tem lažje zgodilo, ker diplomatski odnošaji med Grčijo in Nemčijo niso pretrgani, Grčija pa uradno še vedno ne velja kot zaveznica Vel. Britanije. Iz Berlina poročajo, da se bo najprej začela proti Grčiji diplomatska akcija in šele, če ta ne bi bila uspešna, tudi vojaška.

Kot pogoji za mir z Grčijo se navajajo naslednji: Grčija bi morala izprazniti vse dosedaj zavezte albansko ozemlje in grške armade bi se morale umakniti za stare meje. Poleg tega bi morala Grčija odstopiti Nemčiji in Italiji razna oporišča, s katerih bi obe mogli nadaljevati vojno proti Angliji. Grčija bi nadalje morala odstopiti Bolgarski ozemlje, ki je bilo nekoč bolgarsko. Končno bi morala Grčija pristopiti k trojnemu berlinskemu paktu.

Novi ameriški veleposlanik Winant je prišel v London. Pri prihodu ga je pozdravil sam angleški kralj.

Angleži poročajo, da je prišlo na albanskem bojišču do velike letalske bitke, v kateri so Angleži uničili 26 sovražnih letal, 9 pa težko poškodovali. Angleži niso imeli nobenih izgub. Grki poročajo, da so odbili italijanski napad.

Iz Libije, Etiopije in Eritreje poročajo, da ni bilo nobenih važnejših sprememb na bojiščih.

V Ital. Somaliji so Angleži zavzeli mesto Berdero. Angleži so dosedaj ujeli 4000 italijanskih vojakov, med njimi tudi 3 brigadne generale. Prihajajo pa še vedno novi ujetniki.

Novi sovjetski državni proračun je določen na 2167 milijarde rubljev, od česar gre za vojsko 799 milijarde rubljev.

Francoska vlada v Vichyju je sklenila, da odgovori na japonski ultimatum preišljeno in da bo v glavnem ustregla japonskim zahtevam, da znaten del indokineškega ozemlja odstopi Slamu.

400 vagonov sladkorja je zgorelo v romunski tvornici sladkorja v Botozeaniju v Moldaviji. V tvornici je nastal iz neznanih vzrokov požar. škoda se ceni na 100 milijonov lejev.

Nova francoska vlada šteje samo pet ministrov ter osem držav-

nih podtajnikov, ki pa morejo sodelovati na vseh sejah vlade. Poleg drž. podtajnikov sta člana vlade še dva generalna delegata.

Vatikan demantira vest, da bo odpoklican papežev nuncij v Berlinu. Nadalje zanika vest, da je papež povabil kardinala Faulhaberja, ki je obolel, na papežev dvorec v Castel Gandolfo.

Angleški letalski častnik navaja v dokaz, kako silno previdna so angleška vojna poročila, naslednja dejstva: Po bombardiranju letališča Benina je bilo objavljeno poročilo, da je bilo uničenih najmanj 10 italijanskih letal. Ko so prišle tja angleške čete, so našle na letališču nad 100 zgorelih in poškodovanih letal. Za letališče Berk je bilo javljeno, da je bilo poškodovanih mnogo letal. Po zavzetju so našle angleške čete tu 40 uničenih italijanskih letal itd.

Na Filipine je prišlo še 31 ameriških lovskih letal. Nadalje je prišlo na Filipine 60 ameriških podmornic.

Zadnji vihar v Lisboni je močno poškodoval tudi naš parnik »Vihar«, ki prevaža za Svico živila v Genovo. Kapitan ladje poroča, da bo ladja kmalu popravljena.

Pri neki letalski nesreči v Kanadi se je smrtno ponesrečil tudi izumitelj insulina sir Frederic Banting.

Bolgarska policija je aretirala še osem bolgarskih politikov, in sicer štiri zemljoradnike in štiri socialne levčarje.

Letališče v Adis Abebi so bombardirala angleška letala.

Ameriška vlada je naročila 200 tankov-amfibij, ki se uporabljajo za izkrcanje čet.

Gospodarske zajednice v Italiji

V italijanskem uradnem listu je bila objavljena nova uredba o organizaciji italijanskega uvoza in izvoza. Po tej uredbi, ki je tudi že stopila v veljavo, je pooblaščenno ministrstvo za zun. trgovino in devize, da v soglasju s finančnim, kmetijskim in korporacijskim ministrstvom ustanovi zajednice proizvajalcev, trgovcev in industrialcev zaradi prometa z živili in industrijskimi surovinami.

Zunanja trgovina

Uvoz kakava v našo državo postaja vedno bolj težaven in nastaja potreba, da se potrošnja racionira. Zaradi tega je sklicala diekcija za zun. trgovino za 5. marec konferenco s prizadetimi gospodarskimi krogi.

S Francijo se vodijo pogajanja za uvoz še nadaljnjih 2000 avtomobilov, ki bi jih dobili proti kompenzaciji.

Na Bolgarskem so po nakaznicah za sukno uvedli še nakaznice na platno. Vsak državljan bo mogel dobiti vsake tri mesece samo po 2 m platna, če je to široko 120, če pa je širše, potem samo en meter.

V Italiji dobi vsak prebivalec mesečno masti, olja in masla največ 04 kg.

Italija bo dobavila Norveški, kakor se poroča iz Rima, 100 ton tobaka!

Zunanje ministrstvo v Washingtonu sporoča, da so bili gospodarski odnošaji med USA in SSSR na podlagi dne 24. t. m. vodenih razgovorov obnovljeni.

USA more sama kriti vso svojo potrošnjo živega srebra, antimona in tungstena. Isto se bo moglo doseči tudi glede manganove rude in kroma. Tudi glede niklja ni nobenih težkoč, ker krije Kanada skoraj 95% vse svetovne potrošnje. Kositra si je nabavila Amerika tako velike zaloge, ki zadostujejo najmanj za eno leto.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.